

Lausunnon antaminen ehdotuksesta Lapin maakunnan tulvariskialueiksi sekä tulvariskien hallintasuunnitelmien ja ympäristöselostuksen valmistelu

EL 13.06.2024 § 71
142/10.03.01.04.00/2024

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on pyytänyt lausuntoa LAPELY/552/2024 (**liite 2**) seuraavista asiakirjoista liittyen otsikossa mainittuun asiaan.

- Ehdotus Lapin maakunnan tulvariskialueiksi
- Tulvariskien hallintasuunnitelman ja ympäristöselostuksen valmistelu: osallistuminen, tiedottaminen ja kuuleminen

Ehdotuksen valmistelu liittyy voimassa olevaan lainsäädäntöön, Laki (620/2010) ja asetus (659/2010) tulvariskien hallinnasta sekä laki (200/2005) ja asetus (347/2005) viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista.

Ehdotuksessa merkittäviksi tulvariskialueiksi esitetään tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) 20 §:n mukainen tarkistus tulvariskien alustavaan arviointiin. Tarkistetun arvioinnin perusteella Lapin ELY-keskus ehdottaa merkittäviksi tulvariskialueiksi seuraavat alueet: Rovaniemen kaupunki, Kittilän kirkonkylä, Ivalon taajama, Tornion kaupunki ja Kemin kaupunki.

Rovaniemi, Kittilä, Kemijärvi, Ivalo ja Tornio nimettiin jo vuoden 2011 arvioinnissa merkittäviksi tulvariskialueiksi vesistötulvariskien perusteella. Kemin kaupungin alue nimettiin merenpinnan noususta aiheutuvan tulvariskin vuoksi vuonna 2018.

Kemijärvellä Kemijärven suojavallin korottamisella on poistettu keskustaan kohdistuva merkittävä tulvariski, eikä Kemijärven aluetta enää ehdoteta nimettävän merkittäväksi tulvariskialueeksi.

Merkittävien tulvariskialueiden nimeäminen ja muu tulvariskien hallinnan suunnittelu perustuvat lakiin (620/2010) ja asetukseen (659/2010) tulvariskien hallinnasta sekä lakiin (ns. SOVA-laki 200/2005) ja asetukseen (347/2005) viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on tarkistanut arvioinnit vesistöjen ja merenpinnan noususta aiheutuvista tulvariskeistä Lapin alueella ja on valmistellut ehdotuksen alueista, joilla tulvariski voi olla merkittävä. ELY-keskusten ehdotusten perusteella maa- ja metsätalousministeriö nimeää merkittävät tulvariskialueet ja asettaa niille tulvaryhmät maakunnan liiton ehdotuksesta vuoden 2024 lopussa. Merkittäville tulvariskialueille laaditaan tulvavaara- ja tulvariskikartat sekä vesistöaluekohtaiset hallintasuunnitelmat tulvariskien estämiseksi ja vähentämiseksi. Nyt nähtävillä oleva ehdotus koskee vesistö- ja meritulvia.

Päävastuu vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien hallinnan suunnittelusta on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla. Vesistö- ja meritulvariskien hallinnan suunnittelussa viranomaisten yhteistyö järjestetään vesistöalueittain niin sanotuissa tulvaryhmissä, jotka hyväksyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten valmistelemat ehdotukset vesistö- ja meritulvariskien hallintasuunnitelmiksi. Näiden suunnitelmien lopullisesta hyväksymisestä päättää maa- ja

metsätalousministeriö. Tulvariskien hallintasuunnitelmat vuosille 2022-2027 laadittiin ja hyväksyttiin vuonna 2021. Nyt kysymys on seuraavasta kierroksesta ja suunnitelmien laatimisesta kaudelle 2028-2033.

Tulvariskien hallintasuunnitelmien laatimisen yhteydessä tehdään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (SOVA, 200/2005) mukainen ympäristöarviointi. Arvioinnin tulokset kuvataan ympäristöselostuksessa, joka esitetään erillisenä hallintasuunnitelman osana. Tässä vaiheessa yleisöllä on mahdollisuus saada tietoja suunnitelman tai ohjelman ja ympäristöselostuksen lähtökohdista, tavoitteista ja valmistelusta sekä esittää asiasta mielipiteensä. Lisäksi viranomaisia kuullaan ympäristöselostuksessa annettavien tietojen laajuudesta ja yksityiskohtaisuudesta. (SOVA-lain 8§)

Tulvariskien hallintaa koskevan lain (620/2010) tavoitteena on vähentää tulvariskejä, ehkäistä ja lieventää tulvista aiheutuvia menetyksiä sekä edistää varautumista tulviin. Lain tarkoituksena on parantaa myös varautumista sää- ja vesiolojen muutoksiin, erityisesti ääri-ilmiöiden yleistymiseen, ja edistää näin sopeutumista ilmastomuutokseen.

Tavoitteena on tulvariskien vähentäminen erityisesti merkittäväillä tulvariskialueilla vuosina 2028-2033 laadittavassa hallintasuunnitelmassa esitetyin toimenpitein. Kansalaisille ja etutahoille turvataan mahdollisuudet osallistua tulvariskien hallinnan suunnitteluun. Tarkoituksena on, että tulvariskien hallinnan suunnitteluprosessin ja eri tahojen osallistumisen tuloksena saavutettaisiin mahdollisimman laaja hyväksyntä sille, millä tavoin tulvariskien hallinta voitaisiin parhaiten järjestää suunnitelmassa tarkoitettulla alueella.

Tavoitteena on lisäksi edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa ja hyväksymisessä, parantaa yleisön tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia sekä edistää kestävästä kehityksestä.

Linkit suunnittelu aineistoon:

Ehdotus Lapin maakunnan tulvariskialueiksi

https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/54594612/Kuulemisasiakirja+Turina+Lappi+2024+FI_final.pdf/f61c7461-1886-7571-5496-035a4a34621f?t=1710423258614

Tulvariskien hallintasuunnitelman ja ympäristöselostuksen valmistelu: osallistuminen, tiedottaminen ja kuuleminen

<https://vesi.fi/aineistopankki/tulvariskien-hallintasuunnitelman-ja-ymparistoselostuksen-valmistelu-2024/>

Tulvariskien alustavien arviointien tausta-asiakirjat

<https://www.vesi.fi/tulvariskien-hallinta/>

Kuulutus ELY-keskuksen sivuilla

<https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset>

Valmistelija	Kunnallistekniikan päällikkö Eero Saarijärvi, puh. 0400 391 814
Esittelijä	Elinvoimajohtaja Karppinen Anne Kemijärvi
Päätösehdotus	Laajaan tausta-aineistoon viitaten ja liittyen Elinvoimalautakunta merkitsee ehdotuksen Lapin maakunnan tulvariskialueista sekä tulvariskien hallintasuunnitelmasta ja ympäristöselostuksesta tiedoksi ja päättää hyväksyä tehdyn valmistelutyön.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksi	Lapin ELY-keskus